

TYOLOGISCH EN TRACEOLOGISCH ONDERZOEK VAN EEN MESOLITHISCHE CONCENTRATIE TE OUDENAARDE-DONK

G. BLANCQUAERT

Een meer gedetailleerd typologisch en traceologisch onderzoek van het lithisch materiaal van MESO 1 te Oudenaarde-Donk gaf een aantal interessante resultaten.

De artefacten werden vervaardigd op vuursteen van een sterk variërende bruine kleur en op een gelaagde silexsoort. Behalve van een viertal stukjes uit microkwartsiet van Wommersom * is de herkomst van de grondstof ons nog steeds onbekend.

Het lithisch ensemble wordt gekarakteriseerd door een quasi totale afwezigheid van de traditionele werktuigtypes (schrabbers, stekkers, enzo...). De grote meerderheid aan artefacten bestaat uit afslagen, fragmenten van klingen en microklingen, een zestal kernen, kernafslagproducten en twee kloppers. De gere-toucheerde artefacten omvatten 38 microlieten waarin een over-wicht zit aan trapezia en microklingen met afgestompte boord en een reeks Montbaniklingen (26). De rest bestaat uit fijner gere-toucheerde klingen, afslagen,... Opvallend is het hoge aantal keurfresten (53).

Wat de afslagtechniek betreft hebben we waarschijnlijk te doen met een indirecte percussie welke klingproducten oplevert. De voornaamste kenmerken van de klingen en microklingen, hun regelmatige vorm met parallelle boorden en meerdere ribben en de weinig uitgesproken of totaal afwezige slagbult, blijken typisch te zijn voor de Montanistijl. De grotere, ruwe afslagen en mantelafslagen met een geprononceerde slagkegel laten het gebruik van directe percussie met een harde hamer vermoeden. De aanwezigheid van kerfresten en enkele "piquant trièdres", bewaard op microlieten, wijst op het gebruik van de kerfhalveringstechniek.

Wanneer het lithisch materiaal in zijn geheel wordt bekeken merken we alvast twee belangrijke feiten op :

* Determinatie door M. De Geyter.

Hoewel tot nog toe geen remontage werd toegepast blijkt enerzijds toch dat een aantal werktuigen op een bepaald soort silex (kleur en textuur) werden vervaardigd waarvan geen ker-
nen noch afslagproducten aanwezig zijn (het betreft microklingen met afgestompte boord (transparant) en het enige schrabbertje in een geel-okerachtige kleur).

Anderzijds zijn er kerfresten en microlieten (trapezia, spiten, ...) geproduceerd volgens de kerfhalveringstechniek, doch waarbij de laatste niet aan de voorhanden zijnde kerfresten "passen".

Deze feiten laten vermoeden dat we te doen hebben met jagers-verzamlaars die zich hebben verplaatst en op het Donk-site aan "retooling" deden.

De microwear-analyse (volgens de Keeley-methode met een vergroting van 200 X) droeg, ondanks de schamele resultaten, toch bij tot een ruimere interpretatie wat de functies aangaat van het site. In de volgende paragrafen zullen we de gegevens kort samenvatten.

De Montbaniklingen vertonen voor het overgrote deel gebruikssporen veroozaakt voor het schrapen van been (13 boorden op 18). Minder frequent lijkt het gebruik op huid en vegetaal materiaal. Dubbel gebruik komt eveneens voor. De rest van het geanalyseerde, niet-microlitisch materiaal vertoont ofwel sporen van verwerking, ofwel zwakke, niet nader te specificeren glansen of sporen van "butchery" of helemaal geen sporen.

De microlieten werden zowel microscopisch als macroscopisch bekeken. Slechts één microkling met schuine afknotting gaf duidelijk sporen van gebruik op de tip en op het proximale deel van de boorden. De microsporen bestaan uit een sterke afronding, op voornoemde plaatsen, en een matte, doffe glans met striae ? Een aantal mogelijke verklaringen vonden we bij Caspar (1985 : 55). Ofwel betreft het een intentionele wrijving met droge huid en abrasief om zachte randen te bekomen tegen beschadiging bij het vastbinden in een heft. De afgeronde tip kan gediend hebben voor het doorboren van droge huid. De sporen kunnen ook afkomstig zijn van transport in een "lederen" pijlkoker. Dergelijke verklaringen veronderstellen hoofdzakelijk een gebruik als pijlbewapening.

De macrosporen, waar we eigenlijk niet mee vertrouwd zijn, uiten zich onder de vorm van afgebroken tippen en zeer fijn gekartelde boorden op de microlieten.

Daar deze gegevens te weinig opleverden om een eventuele functie van de microlieten te bepalen, baseerden we ons op

de voorhanden zijnde experimentale studies, archeologische vondsten en microwear-analyses van andere sites.

Algemeen blijkt daaruit dat microlieten gevat in een schacht worden aangewend hoofdzakelijk voor pijlbewapening (microlieten voorzien van een punt : spiten, trapezia, ...) of als mes (microklingen met afgestompte boord).

Besluit :

Hoewel er alsdusdanig geen ruimtelijke structuren, waar specifieke activiteiten plaatsgrepen af te bakenen zijn, kunnen een aantal zaken betreffende de werkzaamheden op het site worden vastgesteld :

- Afgaande op het lithisch materiaal greep er silexbewerking plaats.
- De vergelijking microlieten-kerfresten laat een "retooling" van de pijlbewapening vermoeden.
- De veronderstelde pijlbewapening, samen met de microsporen van dierlijke aard wijst op jachtactiviteiten.

Het aandeel van vegetaal materiaal en van vis mag evenwel niet uit het oog verloren worden maar weerspiegelt zich, om diverse redenen, niet in het lithisch materiaal.

De hypothetische reconstructie stelt een tijdelijk jachtkamp voorop.

Bibliografie

CASPAR, J.-P., 1985,

Etude tracéologique de l'industrie de silex du village rubané de Darion : données préliminaires, in : Bull. Soc. roy. belge Anthropol. Préhist., 96 : 49-74, Bruxelles.